

Inhoud

THEMA 1: NEONICOTINOÏDEN	2
THEMA 1: NEONICOTINOÏDEN (B)	<u>124</u>
THEMA 1: BIJENGEZONDHEID EN NEONICOTINOÏDEN (C)	<u>274</u>
THEMA 2: METAM-NATRIUM	<u>294</u>
Thema 3: Verbetering naleefbaarheid en handhaafbaarheid gwbmiddeleengebruik.....	<u>444</u>

Buiten reikwijdte verzoek

5.1.2e

THEMA 10: DIVERSEN	<u>914</u>
--------------------------	------------

THEMA 1: NEONICOTINOÏDEN

a) vogels en imidaclopid

dubbelcheck en up-date waar nodig door Ctgb en EZ (5.1.2e)

zie ook kamerbrieven 27858 nr. 264 en 265 (beiden op agenda AO)

Vraagsteller:

Vraag: **Wij eisen een verbod op imidaclopridhoudende middelen. Gaat u dit nu uitvoeren?**

Antwoord:

- Nee. Het Ctgb kan alleen ingrijpen in toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen indien er aanwijzingen bestaan, die wetenschappelijk onderbouwd zijn, dat niet langer wordt voldaan aan de goedkeurings- of toelatingscriteria, waardoor er onaanvaardbare risico's ontstaan voor de gezondheid van mens, dier of het milieu.
- De Nature-publicatie toont een correlatie aan, maar de studie toont geen causaal verband aan tussen de metingen van imidacloprid in oppervlaktewater en de achteruitgang van de (lokale) vogelstand.
-
- Tevens is het onderzoek gebaseerd op gegevens van vóór 2010. Sindsdien is de regelgeving meermaals aangescherpt, onder meer door de toelaatbare waternorm substantieel te verlagen en daarmee samenhangend het verplichtstellen van vergaande zuiveringstechnieken van water uit kassen.
- Het Ctgb geeft aan dat de uitwerking van deze maatregelen moet worden afgewacht alvorens eventuele nieuwe maatregelen aan de orde zijn. Op deze resultaten zal het Ctgb wel zeer alert zijn.
- Ik wil nagaan of de maatregelen inderdaad hebben geleid tot een afname van het gebruik van imidacloprid. En zet in op het

versneld beschikbaar komen van meetgegevens.

Vraagsteller:

Vraag: **Erkent u dat er al jarenlang serieuze aanwijzingen waren dat het middel imidacloprid schadelijk was voor insecten en weidevogels (zie o.a. publicaties ^{5.12.e})?**

Antwoord:

- Sinds 2011 zijn in Europa en door het Ctgb vanwege deze publicaties maatregelen genomen, zoals de Bijenbesluiten in 2011, een aantal wijzigingen en intrekkingen van toelatingen naar aanleiding van het EU-moratorium in 2013, de Waterbesluiten en de Herregistratiebesluiten in 2014. ^{5.12.e} **Getallen opnemen.**

Vraagsteller:

Vraag: **Kunt u garanderen dat de producent alle relevante informatie over mogelijke schadelijkheid van imidacloprid heeft gedeeld? Zo ja, waar baseert u dit op?**

Antwoord:

- Op grond van artikel 56 van de Verordening 1107/2009 is de toelatinghouder van een middel verplicht alle nieuwe informatie die er op wijst dat het middel niet langer beantwoordt aan de toelatingsvereisten, aan de autoriteiten ter kennis te stellen.
- ~~Het EFSA en Ctgb nemen~~ alle geleverde data mee in ~~zijn de~~ beoordeling ~~inclusief en heeft een zelfstandige verantwoordelijkheid ook~~ nieuwe wetenschappelijke informatie ~~uit openbare literatuurte wegen.~~
-

Vraagsteller:

Vraag: **Waarom heeft u op grond van het Nature-artikel de toelatingen niet ingetrokken? (voorzorgsbeginsel)**

Antwoord:

- ~~De Verordening is gebaseerd op Het~~ voorzorgsbeginsel, ~~maakt deel uit van de Vo-gwb en daarmee van het toetsingskader.~~ Alleen beoordeelde en goedgekeurde stoffen en middelen kunnen op de markt komen. ~~Middelen op basis van deze goedgekeurde stoffen moeten dan eerst national beoordeeld worden voor een specifiek gebruik.~~
- Door een aanvraag vóór toelating te beoordelen, met inachtneming van diverse veiligheidsmarges, worden mogelijke schadelijke effecten vooraf in beeld gebracht. Toelating is alleen mogelijk als de risico's van gebruik aanvaardbaar zijn. ~~er geen schadelijke effecten voor mens, dier en milieu is aangetoond.~~
- Het Ctgb kan alleen ingrijpen in toelatingen (achteraf) van gewasbeschermingsmiddelen indien er aanwijzingen bestaan, die wetenschappelijk onderbouwd zijn, dat niet langer wordt voldaan aan de goedkeurings- of toelatingscriteria, waardoor er onaanvaardbare risico's ontstaan voor de gezondheid van mens, dier of het

milieu.

Vraagsteller:

Vraag: **Waarom heeft u op grond van de publicatie in Nature het Ctgb niet verzocht om een artikel 44 (herbeoordeling) te starten?**

Antwoord:

6.1.2.e **aanpassen nav procedurebrief**

Vraagsteller:

Vraag: **Waarom hebben geen van de grote en structurele overschrijdingen met imidacloprid geleid tot een aanpassing van beleid bij het CTGB?**

Antwoord:

- Het Ctgb heeft in algemene zin de bevoegdheid om de toelating van een gewasbeschermingsmiddel te wijzigen of in te trekken als het middel niet meer voldoet aan de toelatingseisen.
- De overschrijdingen van de norm voor imidacloprid in oppervlaktewater in Nederland zijn regionaal gebonden en wijzen op lokaal intensief gebruik. Dit kan overigens ook wijzen op misbruik.
- De geconstateerde overschrijdingen zijn voor het Ctgb wel aanleiding geweest om kritisch te kijken naar de toelatingen.
- Ook zijn diverse maatregelen te treffen, waaronder het wijzigen of intrekken van toelatingen en/of het aanbrengen van wijzigingen in de toelatingsvoorwaarden om zo de emissies van imidacloprid naar de omgeving zoveel als mogelijk is te beperken.

- Voorbeelden van deze emissiereducerende maatregelen zijn de recente aanpassing (januari 2014) van de toelatingsnorm voor emissies naar oppervlaktewater; deze werd met een factor meer dan 20 verlaagd.
- In het nieuwe gewasbeschermingsbeleid heb ik aangekondigd dat bij dit soort overschrijdingen een reductie emissie plan door de toelatinghouder moet worden opgesteld.

Vraag: Bent u bereid het CTGB te verplichten om bij structurele overschrijdingen standaard over te gaan tot opschorting of inperking van gebruik?

Antwoord:

- In nieuw beleid, zoals ook de Nota GGDO, zal de toelatinghouder een **emissiereductieplan** moeten opstellen om normoverschrijdingen terug te dringen, indien er een aannemelijk verband wordt vastgesteld tussen normoverschrijding en toepassing volgens voorschrift.
- Het emissiereductieplan vormt geen onderdeel van de toelatingsprocedure (het is een toetsing achteraf), maar afhankelijk van de uitkomst van de probleemanalyse kan er door het Ctgb in de toelating worden ingegrepen.

Buiten reikwijdte verzoek

THEMA 1: NEONICOTINOÏDEN (B)
b) bijen en neonicotinoïden

Vraagsteller:

Vraag: **Wat houdt het aangenomen neonicotinoïden-
besluit van de EC voor NL in?**

Antwoord:

- Voor de drie beoordeelde stoffen imidacloprid, thiamethoxam en clothianidin is het volgende besloten:
 - intrekken van gewastoepassingen in bij-aantrekkelijke gewassen met uitzondering van wintergranen, de teelt onder glas en toepassingen na de bloei uiterlijk 30 september 2013
 - behandeld zaad mag niet meer worden gebruikt of verhandeld vanaf 1 december 2013
 - niet-professionele toepassingen (voor de particuliere gebruiker) van de drie beoordeelde stoffen worden ingetrokken
- Als gevolg hiervan zijn door het Ctgb 11 NL toelatingen ingetrokken (waarvan 8 voor niet-professioneel gebruik) en 7 NL toelatingen ingeperkt.
- In lijn met het neonicotinoïden besluit is door de EC ook een besluit genomen voor de werkzame stof fipronil. Het Ctgb laat mij weten dat Nederland geen toelatingen van

fipronil in bij-aantrekkelijke gewassen heeft.

Vraagsteller:

Vraag: **Wat zijn de consequenties in NL van het tijdelijke verbod van de drie neonicotinoïden?**

Antwoord:

- Per 30 september 2013 heeft het Ctgb het Europees besluit geïmplementeerd.
- Niet meer toegestaan zijn:
 - Particuliere toelatingen
 - Professionele toepassingen op gewassen die aantrekkelijk zijn voor bijen
- Dit heeft tot gevolg dat in Nederland 11 toelatingen zijn ingetrokken en 7 toelatingen zijn ingeperkt.
- Toelatinghouders kunnen studies en gegevens aanleveren om een veilig gebruik aan te tonen. Deze studies worden door de onafhankelijke EFSA (European Food Safety Authority) beoordeeld. Alleen als er geen effecten zijn op mens en dier en geen onaanvaardbare effecten op het milieu kan er weer een toelating komen.

Vraagsteller:

Vraag: Per wanneer gaat NL neonicotinoïden- besluiten invoeren en wat houden deze wijzigingen in?

Antwoord:

- Het Ctgb heeft, conform besluit, per 30 september 11 middelen ingetrokken en het gebruik van 6 middelen beperkt.
- Van de 11 ingetrokken middelen zijn 8 middelen bestemd voor niet-professioneel gebruik.
- Het Ctgb heeft geen gebruik gemaakt van een respijtperiode (aflever- en opgebruiktermijn).
- Per 1 december 2013 is het gebruik en op de markt zetten van behandeld zaad met imidacloprid, thiamethoxam en clothianidin voor bij-aantrekkelijke gewassen, met uitzondering van wintergranen, kastoepassingen, niet meer toegestaan.

Vraagsteller:

Vraag: **Deelt u de zorg dat het huidige EU-moratorium op de toepassing van clothianidin-, thiamethoxam- en imidacloprid-houdende middelen mogelijk te beperkt is?**

Antwoord:

- Voor het risico voor bijen, andere insecten en vogels is vooral de mate van blootstelling aan die middelen relevant.
- De recente herbeoordelingen van middelen op basis van de drie genoemde neonicotinoiden heeft ertoe geleid dat vergaande zuiveringstechnieken en strenge driftreducerende methodieken zijn opgelegd.
- Hierdoor is er geen onaanvaardbaar effect op het milieu.

Commented 5.1.2.e: klopt dit?

Vraag: **Wat betekent Ctgb analyse over synergistische effecten bij gebruik van bepaalde combinaties van neonicotinoïden en andere middelen? Hoe erg is dat?**

Antwoord:

- Nieuwe studies waarin het effect op bijen van de individuele stoffen is onderzocht, geven geen directe aanleiding om versneld te gaan herbeoordelen.
- Echter, de studies waarin het effect op bijen van **combinaties van stoffen** is onderzocht, tonen aan dat de toxiciteit voor bijen van deze stoffen mogelijk verhoogd wordt als de stoffen in combinatie met andere gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast.
- Op basis van studies waar veldrelevante concentraties zijn getest op synergisme heeft het Ctgb geconcludeerd dat er op dit moment geen aanleiding is om de middelen op basis van acetamiprid en thiacloprid versneld nationaal te herbeoordelen.
- EFSA zal worden gevraagd, in samenwerking met Ctgb en andere kennisinstituten, om een prioriteitenlijst van stoffen met synergistische interacties te maken die als eerste zullen worden onderzocht.

Vraag: **Welke juridische procedures over neonicotinoïden lopen er in NL. En wat betekent dat?**

Antwoord:

- Er loopt een aantal procedures, elk tegen andere besluiten met betrekking tot neonicotinoïden van het Ctgb:
 - Toelating Merit Turf
 - ~~Toegelaten op 4 juni 2010~~
 - ~~Beroepszaak loopt nog~~
 - ~~Omdat het betreffende besluit inmiddels zijn werking heeft verloren, heeft het Ctgb de rechter gevraagd de Bijenstichting bij gebrek aan belang niet-ontvankelijk te verklaren.~~
 - Besluiten naar aanleiding van de EU "bijenverordening"
 - ~~Zowel de toelatinghouders als de Bijenstichting hebben bezwaar gemaakt tegen deze besluiten, waarmee het Ctgb uitvoering heeft gegeven aan de "bijenverordening" Uitvoeringsverordening (EU) 485/2013. Inmiddels zijn de bezwaarprocedures hiertegen afgerond. De onafhankelijke bezwaarschriftencommissie van het Ctgb vond – net als de voorzieningenrechter eerder – dat het Ctgb inhoudelijk juist besloten had. Het Ctgb heeft daarom~~

~~de bezwaren afgewezen en de Bijenstichting deels niet-ontvankelijk verklaard.~~

~~o Tegen deze besluiten op bezwaar is de Bijenstichting in beroep gegaan. Het betreft de gewasbeschermingsmiddelen:~~

~~o Admire (imidacloprid)~~

~~o Admire O-TEQ (imidacloprid; vervallen)~~

~~o Gaucho Tuinbouw (imidacloprid)~~

~~o Merit Turf (imidacloprid)~~

~~o Kohinor 700 WG (imidacloprid)~~

~~o Kohinor 70 WG (imidacloprid; vervallen)~~

~~o Cruiser SB (thiametoxam)~~

~~o de Bijenstichting heeft tevens een verzoek tot voorlopige voorziening ingediend bij het CBB~~

~~o Er is in de EU door Bayer, Syngenta en BASF ook beroep ingesteld tegen de "Bijenverordening" bij het Europese Hof van Justitie te Luxemburg. Nederland heeft zich hierin niet gevoegd.~~

o **Besluit toelating Potatoprid**

~~o Toelating door Ctgb op 10 januari 2014~~

~~o Bezwaar gemaakt door Stichting Natuur & Milieu en Greenpeace~~

◦ ~~Bezwaar in behandeling~~

○ ~~Besluiten 30/31 januari 2014~~

◦ ~~30 januari 2014:~~

- ~~betrof Admire, Gaucho Tuinbouw en Kohinor 700 WG (op basis van imidacloprid)~~
- ~~Deels genomen naar aanleiding van een verzoek van PAN Europe, deel ambtshalve naar aanleiding van onderzoek Alterra (Roessink e.a.)~~
- ~~Naast wijzigingen in toepassingsgebieden ook nadere voorwaarden verbonden in de glastuinbouw en de fruitteelt; voor bedekte teelten zijn zeer strenge voorwaarden gesteld aan lozen filterspoelwater, drainwater en drainagewater.~~

◦ ~~31 januari 2014:~~

- ~~Herregistratie toelating Admire en Gaucho Tuinbouw~~
- ~~Verdere beperking toepassingsgebieden~~
- ~~Tegen deze besluiten hebben zowel PAN Europe, de Bijenstichting, KAVB, Green Peace, de Stichting Natuur & Milieu als de toelatinghouders bezwaar gemaakt; de Bijenstichting heeft tevens een verzoek tot voorlopige voorziening ingediend bij het CBB~~

~~o 31 januari 2014~~

- ~~• Afwijzing herregistratieverzoek Gaucho~~
- ~~• Bezwaar gemaakt door Bayer CropScience~~

- Gezien de voorlopige uitspraak van de rechter en het advies van de Bezwaarschriftencommissie ziet het Ctgb de uitkomst van de beroepsprocedures met vertrouwen tegemoet, hoewel de zaak uiteraard pas beslist is als de rechter uitspraak heeft gedaan. De procedures zijn in de meeste gevallen aangespannen door zowel de NGO's als de toelatinghouders

Vraagsteller:

Vraag: **motie 4, nr. 125 (27858), Ouwehand, Van Gerven en Schouw aangehouden: 'Verzoekt de regering, een moratorium in te stellen op het gebruik van neonicotinoïden totdat vaststaat dat zij geen schadelijk effect hebben op bijen en de volksgezondheid'.**

Antwoord:

- 5124 **aanpassen: zie brief april**

Buiten reikwijdte verzoek

Vraag: met tijdelijke aanpassingen in de toelatingen is nog maar een klein deel van de toepassingen met neonicotinoïden aan banden gelegd. Bijen worden nog steeds blootgesteld aan neonicotinoïden. Is het niet dweilen met de kraan open?

Antwoord:

- Nee. De in NL toegelaten middelen zijn goed beoordeeld op grond van de actuele stand van wetenschap en techniek. Op basis hiervan is geconcludeerd dat ze bij goed gebruik geen onaanvaardbare effecten op de bijenstand hebben.
- De Europese Commissie heeft in 2013 restricties ingesteld op het gebruik van neonicotinoïden ivm met risico's voor de gezondheid van bijen. Nederland heeft het instellen van deze restricties gesteund.
- De restricties hebben betrekking op gebruik van neonicotinoïden op gewassen die aantrekkelijk zijn voor bijen en op particulier gebruik.
- Wanneer een gewas niet aantrekkelijk is voor bijen, zal het risico voor de gezondheid van bijen bij gebruik van een neonicotinoïde op dit gewas beperkt zijn.
- Het Ctgb heeft in navolging van deze restricties 11 toelatingen ingetrokken en 7 toelatingen ingeperkt.
- De Europese restricties worden pas aangepast wanneer wetenschappelijk is aangetoond dat het gebruik van deze neonicotinoïden geen onaanvaardbare risico's met zich meebrengen voor de gezondheid van bijen.

Vraag: Waarom heeft het Ctgb geen middelen op basis van imidacloprid ingetrokken, als de overschrijdingen in het water zo hoog zijn?

Antwoord:

- Naar aanleiding van het intrekingsverzoek van Pan Europe heeft het Ctgb een herbeoordeling uitgevoerd voor de betreffende middelen.
- Lopende deze herbeoordeling kwam een nieuwe wetenschappelijke publicatie beschikbaar.
- Op grond hiervan ~~Door nieuw wetenschappelijk inzicht~~ is de aquatische norm aangescherpt en is de herbeoordeling uitgebreid naar alle gewasbeschermingsmiddelen op basis van imidacloprid.
- Deze herbeoordeling heeft geleid tot een aanzienlijke inperking van het aantal toepassingen van imidacloprid.
- Er zijn zuiveringstechnieken voorgeschreven als emissiebeperkende maatregel voor de glastuinbouw.
- Er zijn strenge driftreducerende methodieken voorgeschreven voor de fruitteelt.

Vraag: welke zuiveringstechnieken zijn voorgeschreven voor imidacloprid?

Antwoord:

Om in het water levende organismen te beschermen is het in de bedekte teelten niet toegestaan om ongezuiverd water uit de kas filterspoelwater, drainwater bij substraatteelten en drainagewater bij grondgebonden teelten op het oppervlaktewater te lozen.

~~Het te lozen drain-, drainage en filterspoelwater mag uitsluitend worden geloosd, nadat het te lozen drain-, drainage en filterspoelwater geleid wordt door een werkende zuiveringsvoorziening:~~

~~Deze zuiveringsvoorziening dient te bestaan uit een combinatie van peroxidebehandeling, UV of een filtering door koolstof. één van onderstaande combinaties van technieken:~~

- ~~○ H_2O_2 + MDUV + actief koolfilter of~~
- ~~○ H_2O_2 + LDUV + actief koolfilter of~~
- ~~○ Ozon + actief koolfilter~~
- ~~○ Een andere door het bevoegd gezag gelijkwaardig verklaarde techniek~~
- De zuiveringsvoorziening wordt tenminste éénmaal per jaar op de goede werking gecontroleerd en onderhouden door een deskundige op het gebied van zuiveringsvoorzieningen

- Een bewijs van de controle en het onderhoud is binnen de inrichting aanwezig en op aanvraag direct te tonen.

Vraag: **Waarom verbiedt u acetamiprid en thiacloprid niet tot het herbeoordelingsproces in de EU is afgerond?**

Antwoord:

- Vooruitlopend op het EU proces heb ik het Ctgb gevraagd om middelen op basis van deze twee stoffen versneld te bezien, met oog op het risico voor bijen. Het betreft in Nederland 7 middelen op basis van thiacloprid en 1 middel op basis van acetamiprid.
- Nieuwe wetenschappelijke studies geven geen directe aanleiding om versneld (d.w.z. vooruitlopend op het EU-herbeoordelingsproces) te gaan herbeoordelen.
- Daarom is er geen rechtsgrond om een verbod in te stellen. Verder volg ik het EU spoor.

THEMA 1: BIJENGEZONDHEID EN NEONICOTINOÏDEN (C)

c) verbod van particulier gebruik neonicotinoïden

dubbelcheck en actualiseren waar nodig Ctgb en EZ (5.1.2.e)

Vraag:

Hoe staat het met de motie Ouwehand over het verbod van verkoop van neonicotinoïden aan particulieren?

Antwoord:

- In mijn brief van 1 juli heb ik u aangegeven hoe ik deze motie zal uitvoeren.
- Sinds 30 september mogen bedrijven producten met imidacloprid voor het particuliere gebruik niet meer verkopen. Voor thiamethoxam, clothianidin, fipronil en acetamiprid zijn geen middelen voor niet-professioneel gebruik toegelaten in Nederland.
- Er zijn op dit moment nog 3 toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen op basis van thiacloprid voor niet-professioneel gebruik in Nederland toegelaten.
- Zoals ik u eerder heb aangegeven, vind ik het wenselijk om het Europese spoor te volgen. Een verbod alleen in Nederland is mijns inziens niet nuttig en wenselijk, vanwege het vrije verkeer binnen de EU.

THEMA 2: METAM-NATRIUM

Vraag: **Waarom heeft het Ctgb metam-natrium nu toch weer toegelaten? Afgelopen mei heeft het Ctgb metam-natrium toch juist verboden?**

Antwoord:

- Ik heb u hierover per brief geïnformeerd op 25 augustus 2014 en nav het SO op 21 november 2014.
- Mede naar aanleiding van een advies van de Gezondheidsraad [en signalen van verontruste omwonenden](#), heeft het Ctgb een verkennende studie uitgevoerd naar de risico's van metam-natrium.
- ~~voor omwonenden~~. Op basis van deze ~~verkennende~~ studie heeft het Ctgb besloten een herbeoordeling te starten van middelen op basis van metam-natrium op het aspect risico's voor omwonenden. Ik heb u hierover per brief geïnformeerd op 27 mei 2014.
- Omdat op dat moment een risico voor omwonende kinderen niet kon worden uitgesloten, besloot het Ctgb om de toelatingen van middelen op basis van metam-natrium, conform artikel 71 van de Verordening gewas, onmiddellijk te schorsen.
- Naar aanleiding van de herbeoordeling, welke is uitgevoerd op basis van een nieuw dossier en in nauwe samenspraak

met zonaal rapporteur België, is gebleken dat metamnatrium onder strikte voorwaarden kan worden toegepast.

Op basis van welke informatie is gebruik van metamnatrium nu toch weer wel toegestaan?

Antwoord:

- Bij de herbeoordeling is gebruik gemaakt van verschillende veldstudies. Zowel reeds bekende studies als zeer recente studies die niet eerder beschikbaar waren.
- Op basis van alle beschikbare informatie is een risicobeoordeling opgesteld voor de risico's van omwonenden. Dit is in nauw overleg met rapporterend lidstaat België gebeurd.
- Deze risicobeoordeling is uitgevoerd met het meest recente toetsingskader en met actuele wetenschappelijke inzichten.

Vraag: Klopt het dat de toelatingen van middelen op basis van metam-natrium expireren per 1 januari 2015?

Antwoord:

- Ja, de huidige toelatingen van middelen op basis van metam-natrium lopen tot 31 december 2014.
- De toelatingsprocedure, waarvoor België rapporterend lidstaat is in de zone, zal niet zijn afgerond voor die datum.
- Dit kan er toe leiden dat een procedurele verlenging zal worden afgegeven, ook in Nederland, met dezelfde beperkende voorwaarden als het Ctgb nu heeft vastgesteld, tot het moment van nieuwe toelating, gebaseerd op de nieuwe door België af te geven stoftoelating.

Vraag: Hoe worden de risico's voor omwonenden op dit moment door het Ctgb beoordeeld?

Antwoord:

- In afwachting van een Europees geharmoniseerde methodiek hanteert het Ctgb hiervoor beschikbare modellen uit Duitsland en het Verenigd Koninkrijk.
- Naar verwachting zal overigens medio 2015 een Europese guidance van kracht worden.
- Voor alle bestaande toelatingen is het Ctgb een herbeoordeling voor de risico's van omwonenden gestart, waarbij gebruik wordt gemaakt van alle beschikbare modellen. Deze herbeoordeling zal medio 2015 worden afgerond.

Vraag Jacobi (PvdA): **Waarom komt er geen verbod op metam-natrium, kunnen we een toelating in de toekomst (vanaf 2015) voorkomen?**

Antwoord:

1. Belgie voert momenteel een reguliere beoordeling uit van de toelating van middelen op basis van metam-natrium als rapporterend lidstaat voor de hele zone
2. Het Ctgb geeft een nationale toelating op basis van het zonale beoordelingsdossier van België.

Vraag: **Waarom stelt u een gevaarlijke stof als de grondontsmetter metam-natrium vrij?**

Antwoord:

☛ In 2014 is geen vrijstelling voor een grondontsmettingmiddel op basis van metam-natrium afgegeven.

5.1.2.e 1 aanvullend Q&A

- Welke alternatieven zijn er?
- Worden die gebruikt?
- Overall in Nederland?

THEMA 3: HANDHAVING en WGGA

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Buiten reikwijdte verzoek

Vraag: **Wat is de problematiek bij schimmel *Aspergillus* met de resistentie voor fungiciden uit de groep van de azolen?**

Antwoord:

- Internationaal wordt bij de schimmel *Aspergillus fumigatus* resistentie gevonden voor fungiciden uit de groep van de azolen.
- Bij ernstig zieke patiënten mensen kan de schimmel een ernstige infectie van de luchtwegen veroorzaken (invasieve aspergillose) en infectie met een resistente schimmel bemoeilijkt de behandeling.
- Gezonde mensen kunnen de resistente schimmel bij zich dragen maar worden er niet ziek van.
- De precieze oorzaak van deze resistentie is nog onduidelijk. Het gebruik van azolen in biociden, cosmetica, en gewasbeschermings-middelen, diergeneesmiddelen en geneesmiddelen zou kunnen bijdragen aan de verspreiding van resistentie bij deze schimmel.
- ~~Azolen worden ook gebruikt in humane en veterinaire medicijnen en eventueel cosmetica.~~
- In een recent rapport van RoyalHaskoningDHV worden een aantal aanbevelingen gedaan voor verder onderzoek waarover u op 18 februari bent geïnformeerd.

Vraag: Waarom heeft u de triazolen nog niet van de markt gehaald?

Antwoord:

- Ik heb u daarover geïnformeerd in mijn brief van 17 april jongstleden.

- Ik vat samen:
 - Het kabinet deelt de zorg van de resistentie van de schimmel *Aspergillus fumigatus* tegen medicijnen met triazolen. Ik neem dit zeer serieus
 - Om in te grijpen in de toelating van triazolen moeten er aanwijzingen bestaan dat niet langer wordt voldaan aan de goedkeurings- of toelatingscriteria van respectievelijk werkzame stoffen of middelen.
 - Aangezien triazolen in heel veel verschillende producten worden toegepast moet het probleem in zijn volle omvang in kaart worden gebracht.
 - Tot op heden is niet vastgesteld dat de resistentie veroorzaakt wordt door gewasbeschermingsmiddelen.
 - Dit kan ook worden veroorzaakt door cosmetica of schimmelwerende verven. zijn de zijn de omstandigheden die resistentie bevorderen nog niet wetenschappelijk opgehelderd. Er zijn op dit moment

~~geen concrete of aantoonbare aanwijzingen die een rechtsgrond bieden om de toelatingen per direct te herzien, te wijzigen of in te trekken.~~

Vraag: Waarom treft u nationaal geen maatregelen?

Antwoord:

- Uitsluitend nationaal beleid is onvoldoende, want de eventuele selectie en verspreiding van resistentie speelt Europees en zelfs wereldwijd.
- Ik wil naar een Europese aanpak.

Vraag: Welke Europese aanpak staat u voor?

Antwoord:

- Ik heb de Europese Commissie verzocht een internationale routekaart ('roadmap') te maken om de oorzaak op te sporen en het gebruik van triazolen te verminderen en te verduurzamen bij biociden, gewasbeschermingsmiddelen en (dier-)geneesmiddelen en cosmetica.
- Ik zal het Nederlandse onderzoek bij de EC onder de aandacht brengen om de urgentie van de resistentieproblematiek te vergroten.

5.12.e

Buiten reikwijdte verzoek

Vraagsteller:

Vraag: **Volgens Trouw (13 juni) heeft 60% van de onderzochte Nederlanders glyfosaat in de urine. Komt dat door onkruidbestrijding op verhardingen, zoals winkelstraten?**

Antwoord:

- Het RIVM heeft geen aanwijzingen dat de gevonden glyfosaatwaarden in de urine reden tot zorg geven.
- ~~Dat is niet onderzocht. Mensen kunnen glyfosaat ook op andere manier binnen krijgen, bijvoorbeeld via het voedsel.~~
- Ik vind het echter belangrijk dat de leefomgeving niet onnodig wordt blootgesteld aan gewasbeschermingsmiddelen. Het bericht onderstreept daarvan het belang.
- ~~Overigens heeft De genomen maatregelen leiden al tot vermindering van de overschrijdingen in oppervlaktewateren. het RIVM geen aanwijzingen dat de gevonden glyfosaatwaarden in de urine reden tot zorg geven.~~

Factsheet: **Wat doet het kabinet aan de resistentie tegen azolen?**

Antwoord:

- Daarover heb ik u op 18 februari 2014 en op 17 april 2014 per brief geïnformeerd. Ik vat de aanpak van het kabinet samen. Het kabinet: vraagt aan de Europese commissie om een internationale route kaart ('roadmap') te maken, met als doel vermindering en verduurzaming van het gebruik van triazolen in gewasbeschermingsmiddelen, biociden, (dier)geneesmiddelen en cosmetica te bevorderen.
- Deze Europese aanpak is nodig omdat uitsluitend nationaal beleid waarschijnlijk niet doelmatig is, want de eventuele selectie en verspreiding van resistentie speelt Europees en zelfs wereldwijd.
- Dat wil niet zeggen dat het kabinet verder 'stil blijft zitten':
 - Het kabinet neemt 'no regret' maatregelen: vervolgstappen waar dat kan en naar verwachting effectief is.
 - Het kabinet breidt de monitoring naar het voorkomen van resistente schimmels in de gezondheidszorg uit
 - Het RIVM heeft op verzoek van het kabinet samen met partners waaronder het Radboud UMC een onderzoeksplan ontwikkeld, zodat zicht ontstaat op effectieve handelingsperspectieven. Ctgb is daarbij ook betrokken.
 - Hiervoor hebben drie intensieve besprekingen plaatsgevonden en het kabinet verwacht **snell een opdrachtverlening te doen**
 - het kabinet zal aan het Ctgb en het RIVM vragen om een analyse van gewasbeschermingsmiddelen en biociden met vijf belangrijke triazolen starten en daarbij een risico-inschatting te maken.
 - het kabinet vraagt de Europese Commissie om de goedkeuring van deze vijf werkzame stoffen opnieuw te bekijken.
 - Mochten mogelijke risico's onaanvaardbaar blijken te zijn, dan zal het kabinet passende maatregelen nemen en het Ctgb vragen de toelatingen van deze middelen te herzien.

Commented [512]: afhankelijk nog van bewindspersonen

Buiten reikwijdte verzoek

5.1.2.e

5.1.2.e

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

•

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

5.1.2.e

Buiten reikwijdte verzoek

5.1.2.e

5.1.2.e

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

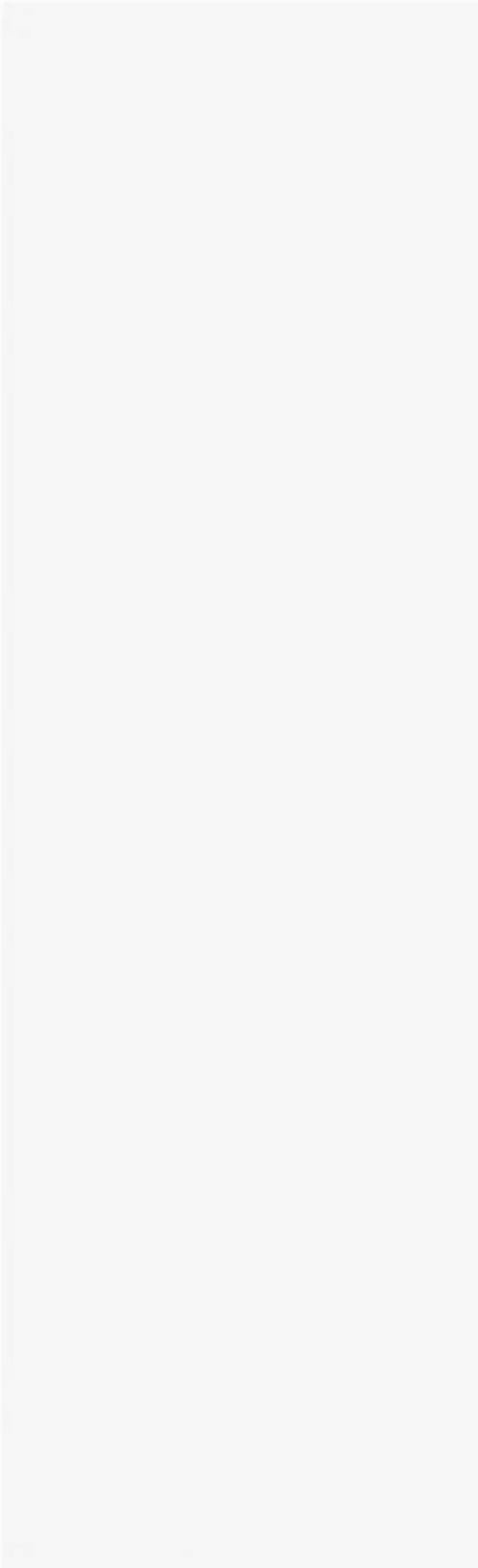
Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

5.1.2.e

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

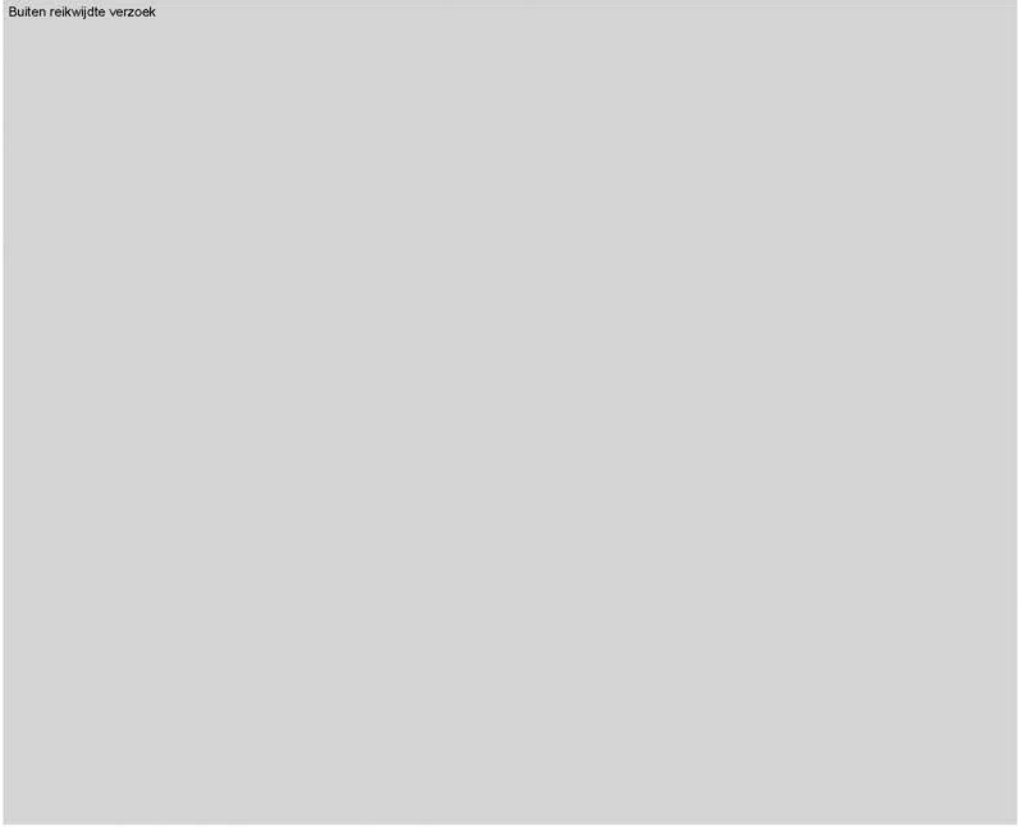
Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

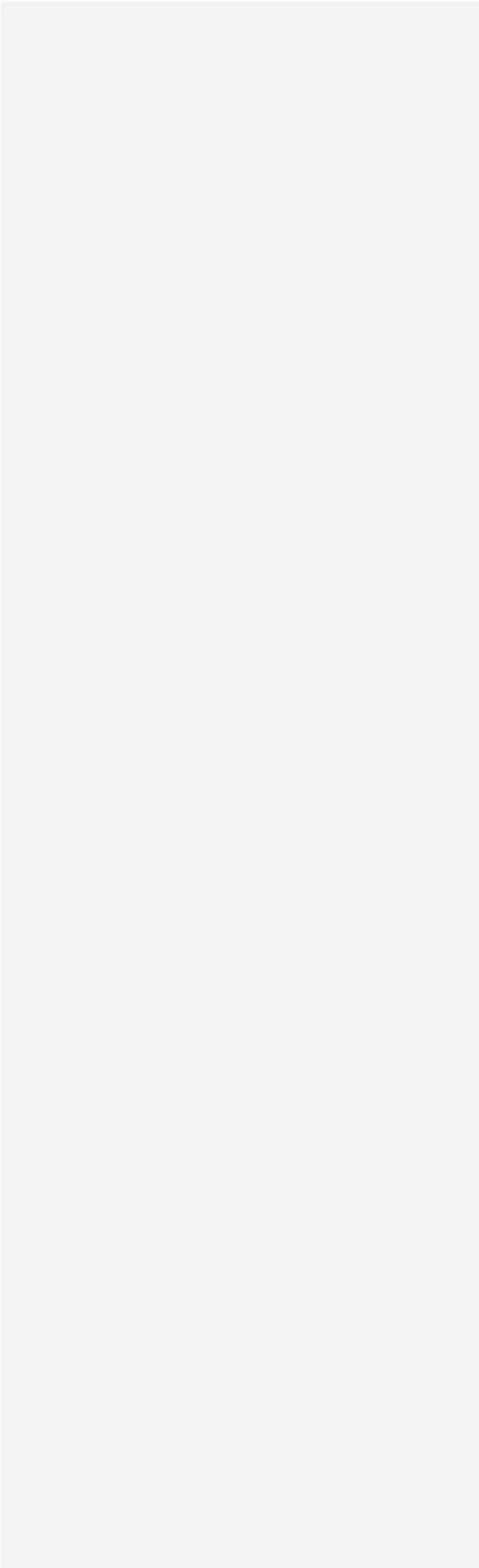
5.12e

Vraagsteller:

Vraag: **Zijn residuen van neonicotinoïden in de voeding een gevaar voor mensen?**

Antwoord:

- Het RIVM heeft onderzoek gedaan naar de potentiële risico's voor de mens van alle mogelijke toepassingen van neonicotinoïden op groente en fruit
- Het RIVM concludeert dat de toepassingen van neonicotinoïden in principe veilig zijn voor de mens maar dat herziening van een aantal MRL's (wettelijke residulimiet) voor thiacloprid gewenst is.
- De daadwerkelijke blootstelling aan thiacloprid en de andere neonicotinoïden heeft volgens het RIVM niet geleid tot enig gezondheidsrisico.
- De betreffende MRL's voor thiacloprid worden versneld in Europees verband herzien.
- Er is geen wetenschappelijke grond om in afwachting daarvan nationale maatregelen te nemen.
- De minister van VWS en ik hebben de Kamer hierover op 19 juni 2013 per brief geïnformeerd

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Buiten reikwijdte verzoek

Vraagsteller:

Vraag: **Wilt u aangeven of er inmiddels wel beoordeeld wordt op gezondheidsrisico's voor omwonenden?**

Antwoord:

- De-Tot voor kort werd er van uitgegaan dat alle risico's voor omwonenden meegenomen werden in de risicobeoordeling voor gebruikers.
- ~~risico's voor omwonenden zijn altijd door het Ctgb meegenomen binnen de risicobeoordeling gericht op de bescherming van gebruikers.~~
- In lijn met de kabinetsreactie van 18 februari jongstleden op het advies van de Gezondheidsraad, wordt door beoordeelt het Ctgb nu ook specifiek gekeken naar de risico's voor omwonenden voor alle nieuwe aanvragen.
- In afwachting van een Europees geharmoniseerde methodiek hanteert het Ctgb hiervoor beschikbare modellen uit Duitsland en het Verenigd Koninkrijk.
- Tot nu toe heeft dat nog geen extra beperking met zich mee gebracht.

- Voor alle bestaande toelatingen is het Ctgb een herbeoordeling voor de risico's van omwonenden gestart, waarbij gebruik wordt gemaakt van alle beschikbare modellen. Deze herbeoordeling zal in 2015 worden afgerond.
- Overigens lijkt het er op dat in 2015 ook een Europese guidance beschikbaar zal zijn.

Buiten reikwijdte verzoek